

Interneti otsingumootori haldaja on vastutav kolmandate isikute avaldatud veebilehtedel ilmuvate isikuandmete töötlemise eest

Kui isiku nime põhjal tehtava päringu järel kuvatakse tulemuste loetelus link veebilehele, mis sisaldab teavet kõnealuse isiku kohta, võib see isik pöörduda otse otsingumootori haldaja poole või kui viimane ei reageeri tema avalduse peale, võib ta pöörduda pädevate asutuste poole, et need annaksid teatavatel juhtudel korralduse kõrvaldada see link tulemuste loetelust

Liidu ühe direktiivi¹ eesmärk on kaitsta isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi (eelkõige õigust eraelule) ning kõrvalda nende andmete vaba liikumise takistused.

Hispaania kodanik M. Costeja González esitas 2010. aastal Agencia Española de Protección de Datos'ele (andmekaitseamet, edaspidi „AEPD”) kaebuse La Vanguardia Ediciones SL (kes annab välja ajalehte, mis on eelkõige Kataloonias (Hispaania) väga suure levikuga) peale ning äriühingute Google Spain ja Google Inc. peale. M. Costeja González väitis, et kui internetikasutaja sisestab Google'i kontserni otsingumootoris (edaspidi „Google Search”) tema nime, kuvatakse otsingutulemustes lingid kahele La Vanguardia ajalehe 1998. aasta jaanuari ja märtsi leheküljele. Nendel lehekülgedel on muu hulgas avaldatud teade M. Costeja González sotsiaalkindlustusvõlgade tõttu arestitud kinnisvara enampakkumise kohta.

M. Costeja González nõudis selles kaebuses esiteks, et La Vanguardiat kohustataks need leheküljed eemaldama või neid muutma (et tema isikuandmed ei oleks enam nähtavad) või kasutama otsingumootorite võimaldatavaid vahendeid tema isikuandmete kaitseks. Teiseks nõudis M. Costeja González, et äriühingut Google Spain või Google Inc. kohustataks eemaldama või peitma tema isikuandmed nii, et need ei ilmuks enam otsingutulemustes ega annaks linke La Vanguardia ajalehele. M. Costeja González kinnitas sellega seoses, et teda puudutav vara arestimise küsimus on juba aastaid tagasi lõplikult lahendatud ega oma käesoleval ajahetkel enam tähtsust.

AEPD jättis selle kaebuse La Vanguardiat puudutavas osas rahuldamata, pidades teabe avaldamist seaduslikult õigustatuks. Äriühinguid Google Spain ja Google Inc. puudutavas osas kaebus aga rahuldati. AEPD kohustas neid kahte äriühingut võtma vajalikke meetmeid, et eemaldada need andmed indeksist ja muuta edaspidine juurdepääs neile võimatuks. Google Spain ja Google Inc. esitasid Audiencia Nacionalile (Hispaania) kaks eraldi kaebust, milles palusid AEPD otsuse tühistada. Neil asjaoludel esitas Hispaania kohus Euroopa Kohtule rea küsimusi.

Täna langetatud otsuses asub Euroopa Kohus kõigepealt seisukohale, et internetis avaldatud teabe automatiseeritud, pideva ja süstemaatilise otsimise käigus „kogub” otsingumootori haldaja andmeid direktiivi tähenduses. Veel leiab kohus, et haldaja teeb oma indekseerimisprogrammide raames „väljavõtteid”, „salvestab” ja „korrastab” need ning seejärel „säilitab” oma serverites ning vajadusel „annab üle” või „teeb kättesaadavaks” kasutajatele otsingutulemuste loetelu kujul. Kuna need toimingud on direktiivis sõnaselgelt ja tingimusteta loetletud, tuleb neid pidada „töötlemiseks”, ning seejuures ei ole oluline, et otsingumootori haldaja teeb samasuguseid toiminguid ka muud liiki teabe puhul kui isikuandmed. Euroopa Kohus meenutab lisaks, et direktiivis loetletud toiminguid

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355).

tuleb pidada isikuandmete töötlemiseks ka juhul, kui need puudutavad üksnes teavet, mis on sellisel kujul meedias juba avaldatud. Kui direktiivi kohaldamisel tehtaks üldine erand avaldatud teabe osas, kaotaks direktiiv suuresti oma mõtte.

Euroopa Kohus märgib lisaks, et otsingumootori haldaja on „vastutav töötleja” direktiivi tähenduses, kuna isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid määrab kindlaks just tema. Euroopa Kohus toonitab sellega seoses, et kuna otsingumootori tegevuse raames toimuv isikuandmete töötlemine lisandub sellele, mida teevad veebisaidi väljaandjad, ning võib märkimisväärselt mõjutada eraelu puutumatus põhiõigust ja põhiõigust isikuandmete kaitsele, siis peab otsingumootori haldaja oma ülesannete, pädevuse ja võimaluste piires tagama tegevuse vastavuse direktiivi nõuetele. Ainult nii saaksid direktiivis ette nähtud tagatised oma täielikku mõju avaldada ning andmesubjektid (ja eeskätt nende õigus eraelu puutumatus) oleksid tõepoolest tõhusalt ja täielikult kaitstud.

Direktiivi territoriaalse kohaldamisala osas märgib Euroopa Kohus, et Google Spain on Google Inc. tütarettevõtja Hispaania territooriumil ja seetõttu „asutus” direktiivi tähenduses. Euroopa Kohus lükkab tagasi argumendi, mille kohaselt ei toimu Google Searchi poolt isikuandmete töötlemine Hispaanias selle asutuse tegevuse raames. Selles küsimuses on Euroopa Kohus seisukohal, et isikuandmete töötlemine, mida tehakse sellise otsingumootori teenuse tarbeks, mida haldab ettevõtja, kellel on registrijärgne asukoht kolmandas riigis, kuid asutus liikmesriigis, toimub selle asutuse „tegevuse raames” direktiivi tähenduses, kui selle eesmärgiks on tagada selles liikmesriigis otsingumootori reklaamipinna turustamine ja müük, et muuta otsingumootori teenus kulutõhusaks.

Seoses otsingumootori haldaja vastutuse ulatusega tõdeb Euroopa Kohus, et otsingumootori haldaja on teatavatel juhtudel kohustatud kõrvaldama isiku nime põhjal tehtud päringu järel kuvatavast tulemuste loetelust lingid veebilehtedele, mille on avaldanud kolmandad isikud ja mis sisaldavad teavet selle isiku kohta. Euroopa Kohus täpsustab, et niisugune kohustus võib tal olla ka sellisel juhul, kui seda nime või teavet ei ole varem või samal ajal neilt veebilehtedelt kustutatud, isegi kui selle nime või teabe avaldamine neil veebilehtedel on seaduslik.

Sellega seoses toonitab Euroopa Kohus, et isikuandmete töötlemine, mida teeb otsingumootori haldaja, võimaldab igal internetikasutajal füüsilise isiku nime põhjal päringut tehes saada tulemuste loetelu kujul struktureeritud ülevaate selle isiku kohta internetis leiduvast teabest. Lisaks märgib Euroopa Kohus, et tõenäoliselt puudutab see teave eraelu mitut aspekti ja ilma selle otsingumootoritähtsaks oleks olnud seda teavet võimatu või väga raske omavahel ühendada. Nii saavad internetikasutajad koostada andmesubjekti kohta rohkem või vähem üksikasjaliku profiili. Pealegi mitmekordistub andmesubjekti põhiõiguste riive selle olulise rolli tõttu, mis on tänapäeva ühiskonnas internetil ja otsingumootoritel, mille tõttu on niisuguses tulemuste loetelus sisalduv teave kõikjal kättesaadav. Euroopa Kohus on seisukohal, et selle riive potentsiaalset raskust silmas pidades ei saa seda õigustada pelgalt otsingumootori haldaja majandushuviga sellise töötlemise suhtes.

Kuid kuna tulemuste loetelust linkide kõrvaldamine võib vastavast teabest sõltuvalt mõjutada selliste internetikasutajate õiguspäraseid huve, kellel võib olla huvi sellisele teabele ligi pääseda, siis nendib Euroopa Kohus, et tuleb püüda saavutada õiglast tasakaalu eelkõige sellise huvi ja andmesubjektide põhiõiguste (eeskätt õigus eraelu austamisele ja õigus isikuandmete kaitsele) vahel. Sellega seoses märgib Euroopa Kohus, et andmesubjekti õigused kaaluvad internetikasutajate seesuguse huvi küll üldjuhul kindlasti üles, kuid üksikjuhtudel võib see tasakaal siiski sõltuda teabe laadist ja delikaatsusest andmesubjektide eraelu suhtes ning üldsuse huvist seda teavet saada, mis omakorda võib varieeruda vastavalt sellele, milline on selle andmesubjekti roll avalikus elus.

Vastates küsimusele, kas direktiiv võimaldab andmesubjektil nõuda, et tulemuste loetelust lingid veebilehtedele kõrvaldataks, tuues põhjenduseks selle, et ta soovib, et teatud aja möödudes see teave „unustataks”, märgib Euroopa Kohus, et kui andmesubjekti avalduse kohta tõdetakse, et tulemuste loetellu nende linkide lisamine veebilehtedele on praeguses olukorras direktiiviga vastuolus, tuleb see teave ja vastavad lingid otsingutulemuste loetelust kustutada. Selle kohta

märgib Euroopa Kohus, et isegi alguses seaduslik täpsete andmete töötlemine võib aja möödudes sattuda direktiiviga vastuollu, kui juhtumi kõiki asjaolusid silmas pidades need andmed ei ole adekvaatsed, ei ole või enam ei ole asjakohased või kui andmed on nende töötlemise eesmärgi ja möödunud aega arvestades ülemäärased. Euroopa Kohus lisab, et niisuguse avalduse hindamisel, mille andmesubjekt on esitanud otsingumootori haldaja läbiviidud töötlemise peale, tuleb eelkõige kontrollida, kas andmesubjektil on õigus sellele, et tema isiku kohta käiv teave ei oleks käesoleval ajal enam tema nimega seostatav tulemuste loetelu kaudu, mis kuvatakse tema isiku põhjal tehtud otsingu järel. Kui see on nii, tuleb lingid neid andmeid sisaldavatele veebilehtedele tulemuste loetelust kustutada, välja arvatud juhul, kui konkreetsetel põhjustel, näiteks isiku rolli tõttu avalikus elus, õigustab tema põhiõiguste riivet ülekaalukas üldsuse huvi pääseda niisuguse otsingu abil kõnesolevale teabele ligi.

Euroopa Kohus täpsustab, et avaldused võib andmesubjekt esitada otse otsingumootori haldajale, kes peab nõuetekohaselt kontrollima avalduse põhjendatust. Kui vastutav töötleja avaldustele ei reageeri, võib andmesubjekt pöörduda järelevalveasutusse või kohtusse, et need viiksid läbi vajalikud kontrollimised ja annaksid vastutavale töötlejale korralduse konkreetsete meetmete võtmiseks.

MEELDETULETUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriigi kohtutel nende lahendada oleva vaidluse raames pöörduda Euroopa Kohtu poole liidu õiguse tõlgendamise või liidu akti kehtivuse küsimuses. Euroopa Kohus ei tee siseriikliku vaidluse kohta lahendit. Kohtuasja lahendab siseriiklik kohus vastavalt Euroopa Kohtu otsusele. See otsus on samuti siduv teistele siseriiklikele kohtutele, kelle lahendada on sarnane küsimus.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106